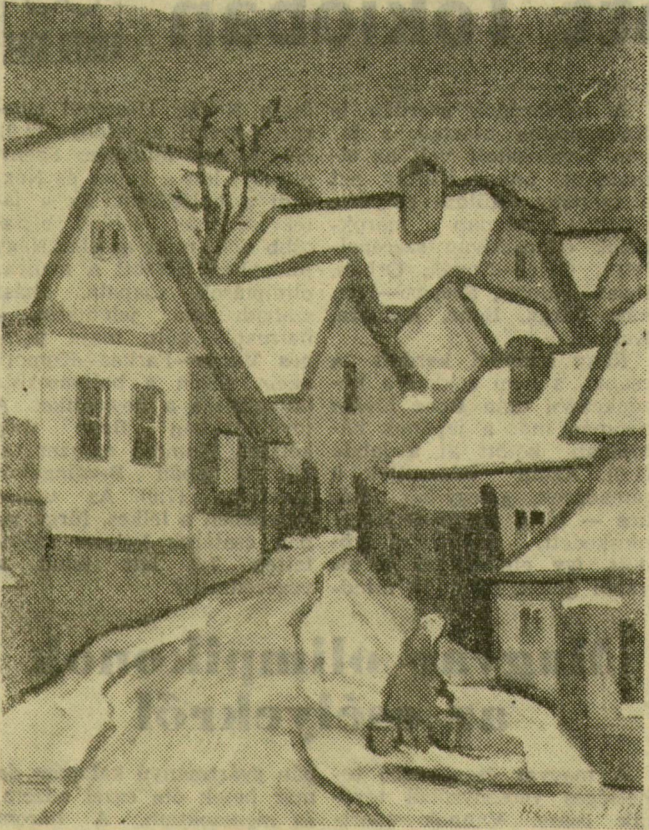

Hemmert János kiállítása

Zebegény

Éveit tekintve Hemmert János nem számít már a legfiatalabbak közé, de lelkeségben, törekvő optimizmusban helyi festőink között alig van hozzá hasonló. Mostani képcsarnoki tárlata is tükrözi az ő sodró lendületességét, mellyel minden aggályoskodást félretelva, elevenen és színesen fejezi ki a látottakat.

Temperamentumból fakadó gyors ábrázolókézsége frissé, üdévé teszi alkotásait. Érdeklődése a jellegzetes tájak felé vonzza, s legyen az magyar vagy lengyel vidék, sajátos szépségeiket koloritgazdagon, vidám mesélőkedvvel adja vissza. Ha semmi más pozitívuma nem lenne jelenlegi bemutatkozásának, csak az, hogy megfestette „Johanna a máglyán” című képét, akkor is méltatni kellene tárlatát, mert témaválasztó kezdeményezése például szolgálhat sok művészársának, akik a Szabadtéri Játékok pompás ábrázolási lehetőségeit még nem ismerték fel. Hemmert száguldó vonalakkal követ rajzain egy-egy hirtelen kanyargó folyót vagy merész ívelésű hegyet, s talán ironjának, ecsetjének dinamizmusa az, amely által a gyakran látott alföldi tanyák és tiszpartok bárkák megszokott képe nem válik nála konvencionálissá. Az ember azt hinné, hogy a jelenségek ilyenén — tehát mozgásukban — való megörökítése im-

presszionisztikus módon, csak a benyomás hangulatteremtő ereje által történhetik. Mégis, ha az ő konstruktív hatású, dekoratív festményeit nézegetjük, az első pillanatban nyilvánvalóvá válik a képépítés tudatos művelésének igénye, az a szerkesztői hajlandóság, mellyel kompozícióvá igyekszik érlelni a látvány érdekességeit, de mûködésüket.

Hemmert János egy lélegzetre teremtett kiállítási anyaga az önfeledtség báján kívül magán viseli az elmélyült hullámzó értékű változásait is. Vásznaín gyermekként fut az élet fel-felröppenő kék madara után, melyet sikeres és kevésbé sikeres munkáiból ítélve, hol megmarad, hol tovaenged, de tehetségtől sarkaltan azt mind tovább üzi.

Sz. Z.

A szocialista emberért

Kulturális munka a szocialista brigádokban

Mindennapi szóhasználatunkban már ismerősen, megszokottan hangzik ez a szó, hogy szocialista brigád. De hogy mitől is lesz szocialistává egy brigád, ezt sokszor még az e címért küzdők sem értik igazán.

A legnagyobb gond

A hagyományos munkabrigádok a közös munkaterületen dolgozók olyan együttese, amely egy meghatározott termelési, gazdasági feladat elvégzésére jönnek létre. A szocialista brigádok szintén van ilyen munkára szövevényező jellege, de nem elég szűk megennyivel. Céljai már messzebbre mutatnak. „Szocialista módon dolgozni, tanulni és élni” — hangzik a jelszavuk.

Az elmúlt évek tapasztalatai szerint a legnagyobb nehézséget a tanulásra, művelődésre, a szocialista szemlélet kialakítására vonatkozó vállalkások kialakítása és megszervezése okozta. Ennek két oka van. Egyik, hogy eddig ilyenmivel nemigen foglalkoztak a brigádvezetők — s a tagok még kevésbé —, s így nincs gyakorlatuk ezen a téren. A másik ok pedig az, hogy a tanulás, a művelődés terén tovább lépni egy lépéssel legtöbbször bonyolultabb, nehezebb feladat, mint kijavítani egy selejtes munkadarabot, vagy jobban kihasználni a munkaidőt.

Felmérő munka

E vállalkások előtt először is fel kell mérni a helyzetet, hogy például szakismeret, politikai képzettség, általános műveltség dolgában hogyan áll a brigád tagsága. Mik a legfontosabb feladatok mi az a hiányosság, amit sürgősen pótolni kell. Hogy például a termelési vállalkások teljesítéséhez ki-nek van szüksége behatóbb szakképzésre, esti iskolában, technikumban, esetleg egyetemeken való tanulásra. Nagyon jó, s támogatást érdemlő törekvés — a második, sőt harmadik — természet-

sen rokon, vagy egymáshoz kapcsolódó — szakma elsajátítására való törekvés. Hiszen az ilyen brigádtagok szakmai áttekintése sokkal nagyobb, s ez igen hasznos, nemcsak maga, de munkatársai számára is. Nem beszélve arról, hogy a jövő embereszménye a sokoldalú, minden téren nagy áttekinthetőséggel rendelkező ember.

Egy jó példa

Szépen halad e felé a cél felé a DÁV Petőfi adminisztratív brigádja. Hoppál Magdolna, a brigád vezetője ügyesen fogja össze, s jó szemlemben vezeti brigádját. A napi munka elvégzése mellett mindig jut idejük a legfrissebb kulturális események, tv, rádióműsor, új filmek, könyvek megbeszélésére. Szalai Imrénétől — aki a pénzügyi osztály vezetője, három gyerek édesanyja, s ráadásul a hítes könyvvizsgáló tanfolyam hallgatója — ered az az igen komoly, szinte szenvedélyes érdeklődés a mai magyar irodalom, s a magyar filmek iránt, ami áthatja az egész brigádot. S hogy ez az együttes aktív kultúrélet hogyan segíti egy valóban tartalmas kollektív életmód kialakítását, azt már nem is tölük, hanem a szakszervezet egyik vezetőségi tagjától, Kárpáti Emil elvtársától tudjuk meg. Ő mondta el, hogyan látogatták, segítették mindenben a Petőfi-brigád asszonyai a hosszasan betegeskedő Géza bácsi, a vállalat idős pénztárosát.

Egy brigád megváltozik

A szocialista brigádoknak a kulturális nevelésre, az általános műveltség emelésére vonatkozó vállalkásainál igen körültekintőnek kell lenniük. Vigyázni kell, ne markoljanak túl sokat, ne ugorjanak át bizonyos fokozatokat. Túlzás volna például egy állandóan vándorló, országutakon, tanyákon dolgozó szerelőbrigádtól rendszeres színház- vagy mozilátogatást, zenei kultúráltságot várni. Hiszen ezeknek az objektív feltételei is jórészt még hiányoznak. S hogy még ilyen körülmények között is végezhetnek komoly kulturális tevékenységet a brigádok, arra jó példa a DÁV Patrice Lumumba brigádja. Pár éve, amikor összeverődött a brigád, szerelőköcsijükkel kezdték járni a környéket, még meghúzták magukat bárhol, ha kellett, még istállóban is, a lényeg csak az volt, hogy legyen kocsi, a közelemben, s lehessen inni, s

ma első dolguk, ha megérkeznek egy faluba, tanyára, tiszta, rendes szállást, s ha lehet, kultúrtermet keresnek, ahol tv-t néznek, rádiót hallgatnak. Magának a brigádnak is van egy táska-rádiója — jutalmul kapták a vállalatától, s ha más nincs, ezzel szórakoznak esténként. Rendszeresen olvasnak újságot, de még versesköteteket is. Petőfi a kedvencünk — mondja Hódör Antal, a brigád vezetője. — De szeretjük Adyt, Juhász Gyulát is. — Meg a történelmi regényeket — teszi hozzá Kiri Vince, aki egyébként tavaly óta a nehézipar kiváló dolgozója. S hogy azért néha a színházba is eljutnak, azt bizonyítják a brigádnaplóba beragasztott színházjegyek.

Mit jelent a kollektív szellem?

A szocialista brigádmozgalom kezdeti időszakában sokan úgy értelmezték a kulturális vállalkásokat, hogy azoknak feltétlenül kollektív, közös megmozdulásoknak kell lenniük. Ma már tudjuk, hogy ez a nézet helytelen. Hiszen természetes, hogy az emberek szabadideje, kedve ritkán hozható közös nevezőre úgy, hogy azt senki ne érezze kényszernek. A kollektív szellem nem azonos azzal, hogy mindenki mindig mindent a többiekkel karöltve csinál. A kollektív szellem ennél sokkal többet jelent. Azt, hogy a szándékok egyeznek. Hogy mindenki megvan a kölcsönös segítségnyújtás, egymás megbecsülése, a kollektív érdekeinek szolgálata, egymás emberi fejlődéséért vállalt közös felelősség. S ha ez megvan, akkor mindegy, hogy együtt néznek meg egy filmet, vagy nem, közösen töltik-e a szabadidejüket, vagy külön-külön mindenki azt csinál, ami őt személy szerint legjobban érdekli, az eredmény biztosan jó lesz. Hiszen ezzel végső soron egymás érdeklődési körét is bővítik és segítenek kialakítani azt a sokoldalú, szocialista embertípust, amely végső soron az egész mozgalom egyik legfőbb célja.

Nagy Katalin

Potyautasok

Felszál az ellenőr a villamosra.

— Már megint — mondja az egyik utas a társának, s gyors mozdulatokkal iszkol az ajtó felé. A villamos elindul, nem sikerül leszállnia. S milyen messze van még a következő állomás! S milyen gyorsan közeledik az ellenőr! Az utasok felmutatják bérletüket. Megköszöni, már megy is tovább.

— Kérem a jegyét — néz az előbbi utasra az ellenőr.

— Azonnal — mondja, s bravúrosan keresi azt, ami nincs.

Az ellenőr türelmes. Vár, de a bérlet nem kerül elő.

— Úgy látszik otthon felejtettem.

— Akkor meg kell fizetni a 20 forint pótdíjat — mondja a jegyek felülvizsgálója, és már adja is a számlát. A potyázó utas tárcájából a „kékhasú” a közlekedési vállalat pénztárába vándorol.

Augusztusban 257 embernek nem volt jegye, pedig csak az utazók 5—10 százalékát ellenőrizték naponta. Egy hónap alatt körülbelül háromezren utaztak jegy nélkül a szegedi villamosokon. Persze az utasok túlnyomó többsége becsületes.

Hogyan potyáznak az utasok? A 257 közül 89-en kalauz nélküli kocsi-utazók, 8-an nem adták oda a kalauzokat a tömbjegyet, 48-an pedig a kalauz nélküli kocsi-utazók „felejtették el” átadni a vezetőnek jegyüket. Csuklós kocsin 22-en nem fizettek. Ervényletlen bérlettel 13-an utaztak.

A jegyváltás becsületbeli kérdés. Különösen akkor, ha tudják az utasok, hogy a közlekedési vállalatnak egy-egy ember szállítása 72 fillérbe kerül, s csak 50 fillért kell fizetni. A bérletek pedig mindössze 28 fillérrel járulnak hozzá a 72 filléres költségekhez.

K. A.

Földrengés Törökországban

Kedden délután heves földrengés pusztított Törökországban, Istanbultól délre és délnyugatra. A két legerősebb földlökés helyi idő szerint 16.30 és 16.33 óraokor következett be, de kisebb erősségű rengések egészen este 6 óráig érezhetők voltak. Összesen több mint 200 földlökést jegyeztek fel. A keddi estei jelentések

szert az elemi csapásnak 30 halottja és 52 sebesültje van. Görén városában 650 épület súlyosan megrongálódott, a környéken számos iskola és mecset omlott össze. Ilicakoy községben forró vízszlop tört fel a földből. A katasztrófa sújtotta terület hontalanná vált lakóit ideiglenesen sátrakban helyezték el.

NAPSUGARAS ŐSZ

Neve: Engi István

Hatvanhárom esztendő. Arca naptól, szétlő cserzett. A haja csupa ősz, a szemöldöke fekete. A keze erős, nagy. Kedves családi otthona van a Mérey utca 20/b számú bérházban. Felesége meleg holmit hoz.

— Hívős van, vigyázz, hiszen tudod, hogy reumás a karod.

Pista bácsi bólint, hogy köszöni, de hamiskás mosollyal megjegyzi:

— Nem vagyok én olyan fázós. Meg úgyis megyünk Hajdúszoboszlóra.

A nagy óra ketyegése tisztán hallik a mondatok közötti szünetek csendjében. A múlt időt azonban most visszapergetjük.

— Szóval arra kíváncsi — néz rám eleven, szürkés-kék szemével — hogyan lett belőlem, a papucsszegéd-ből munkásmozgalmi ember, aztán húsz évvel ezelőtt polgárör, majd utána rendőr? Hát nincs abban semmi rendkívüli!

És kerekednek a mondatok. Sorsot, helytállást és immár történelmet is idézve. Kübekházán született. A zselérsoron. Tízéves, amikor már kis cseléd báró Gerliczy birtokán. Tizenhárom éves korában papucsszegés. Szegeden. A bőriparban dolgozik, papucsszegédként évtizedeken át. Akkor igen kevés a bér, kicsi a kenyér,

nincs emberség. Örül a suszter is, meg a diplomás is, ha dolgozhat.

— Jártam a Hétvezér utcai munkásotthonban, ahol idősebb Komócsin Mihály is talpraesett előadásokat tartott. Okosodtam. Találkoztam és beszélgettem a munkásotthonban Krajcók Andrással és Lacsán Mihállyal, akik ugyancsak a bőriparban dolgoztak. Aztán 1936-ban „eljegyeztem” magam a munkásmozgalmal. A kiáltó igazságtalanságokat láttam, aztán nyíló értelmem már azt is fel-fogta, hogy mi ennek az oka. A papucsszegédek legtöbbször — voltunk vagy százan — szervezett munkás volt. Hogy volt-e benne részem? A kapott megbízatásokat — felel szerényen — mindig teljesítettem... Ezerkilencszáznegyvennégy, október 11... Most lesz húsz éve, hogy a vörös csillagos katonák szabadságot hoztak Szegednek és népének.

— Akkor bizony igen fontos volt a mi közrendünk, a mi közbiztonságunk megteremtése. Ezért hát elhatároztam, hogy belépek a polgárör-ségbe. Jelentkeztem parancsnokunknál, Komócsin Illénnél, aki jól ismert és kijelentette: „Gyere komám azonnal, szükség van rád”. A várost kifosztották a fasiszták, a híd a folyóban hevert, úszkós rom volt a gyerekklinika is. Nagyan szűken volt az enniló. Az ősz húsz éve mégis

napsugaras, szép volt, mert a háború végét és a szabadságot jelentette Szegednek és népének.

Karszalaggal rótták az utakat a polgárörök, köztük Engi Pista bácsi is. Nem volt ez veszélytelen.

— A kendergyáriaktól szürke anyagot kaptunk, lett egyenruhánk. Ennek ritka szövésén — mivel más anyag nem volt — bizony a csontunk füttyült az őszi szél. A szolgálat azért nem sínylette meg. Aztán lett puskánk, majd 1945-ben rendőr lettem én is. 1948-ban elvegeztem a tiszthelyettesi iskolát. Nyugdíjba 1958-ban mentem, törzsörmeisterként. Ugye nincs benne semmi különös?

Nyugdíjas, de azért mindig talál, keres magának elfoglaltságot. „Munka nélkül nem találok jól magam!” Délutánonként feleségével kiülnek a korzóra. A vén platánok alatt nézik a sétálókat. Pista bácsinak ilyenkor eszébe jut a húsz esztendővel ezelőtti órjárata a korzón, a városban. Milyen más is volt akkor minden. „S a ma, a jelen nagyon megérte a múltbeli harcokat.”

Havonta párszor összeül az ismerőseivel ultizni. „Jó játék — kacsint — pláne, ha sikerül elcsipni a piros ultit.”

— Család van-e?

— Igen, van egy kislányunk, az Eta. Na persze, férjénél van. Pesten él a férjével, aki orvos. Eta meg főkönyvelő a Geofizikai Intézetben. Megint csend. A nagyóra ketyeg. Sok munka, szolgálat, megpróbáltatás után tovább múlik az idő.

M. S.

Szegedi matematikusok, szentesi riport, szegedi Nabucco a televízió tegnapi műsorában

Tegnap tovább folytatódott a televízió Csongrád megyei műsora. A kamerák a délutáni órákban a József Attila Tudományegyetem Bólyai Intézetébe látogattak el, hogy bemutassák az intézet világhírű professzorait és hírt adjanak az itt folyó tudományos munkáról. Kalmár László professzor kibernetikus logikai gépét az intézet munkatársa, Muszka Dániel mutatta be, majd Kovács Károly, a televízió riportere Szökefalvi Nagy Béla és Tandori Károly professzorokkal az intézet külföldi kapcsolatairól beszélgetett. Ezután a Bólyai Intézet előtt egy érdekes kísérletre került sor. Muszka Dániel az intézet új szabadalmát, a gépkocsikra szerelhető fékező automatikát mutatta be. Az ötletes szerkezet lehetővé teszi, hogy a száguldó gépkocsik az előttük hirtelen fékező kocsival egyidőben megálljanak. Így a balesetek lehetősége minimumra csökken. A szabadalom iránt máris nagy az érdeklődés.

A szegedi riport után Szentest láthatták a nézők. Magyar József rendező filmriportja, a Nyughatatlan emberek, a város múltját és jelenét, a városért dolgozó embereket mutatta be. A filmriport hű képet adott az

alföldi város életéről: beszámolt az elért eredményekről, de nem hallgatta el a fejlődést akadályozó hibákat sem, elsősorban azt, hogy a városban még mindig kevés a munkalehetőség, Szentesről még mindig ezren utaznak naponta más községben, városban levő munkahelyre.

Este a Szegedi Nemzeti Színház Nabucco-előadásával fejeződött be a televízió Csongrád megyei látogatása. A Verdi-opera előadása nagy sikert hozott. A közreműködő művészeket, Vaszly Viktort, Szalma Ferencet, Karikó Teréz, Vadas Kiss Lászlót, Littay Gyulát, Kemény Klótt, Sinkó Györgyöt, Réti Csabát és Szabados Juditot a közönség hosszan ünnepelte.

MA ESTE HÁZI disznótoros vacsora

BÁRKA Étteremben

(Kálmány Lajos utca 4.) 97320